

Nowelizacja prawa karnego 2015

— Komentarz —

Włodzimierz Wróbel
redakcja

Autorzy

Agnieszka Barczak-Oplustil
Marek Bielski
Grzegorz Bogdan
Wojciech Górowski
Mikołaj Iwański
Michał Jakubowski
Jan Jodłowski

Piotr Kardas
Mikołaj Małecki
Kamil Mamak
Katarzyna Pałka
Agnieszka Piłch
Małgorzata Pyrcak
Janusz Raglewski

Tomasz Sroka
Szymon Tarapata
Włodzimierz Wróbel
Dominik Zając
Piotr Zakrzewski
Andrzej Zoll
Witold Zontek

Kraków 2015

RAMOWY SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	23
ROZDZIAŁ 1	
Uwagi wstępne	25
ROZDZIAŁ 2	
Zmiany w zasadach odpowiedzialności	31
ROZDZIAŁ 3	
Grzywna	65
ROZDZIAŁ 4	
Kara ograniczenia wolności	83
ROZDZIAŁ 5	
Środki karne	155
ROZDZIAŁ 6	
Przepadek	169
ROZDZIAŁ 7	
Środki kompensacyjne	177
ROZDZIAŁ 8	
Dozór elektroniczny	213
ROZDZIAŁ 9	
Ustawowe zagrożenie karą i sądowy wymiar kary	281
ROZDZIAŁ 10	
Umorzenie kompensacyjne (art. 59a k.k.)	321
ROZDZIAŁ 11	
Orzekanie kar w trybach konsensualnych (aspekty procesowe i materialnoprawne)	341

ROZDZIAŁ 12	
Środki związane z poddaniem sprawcy próbie i zamiana kar	427
ROZDZIAŁ 13	
Kara łączna i ciąg przestępstw	449
ROZDZIAŁ 14	
Środki zabezpieczające	669
ROZDZIAŁ 15	
Przedawnienie i zatarcie skazania	775
ROZDZIAŁ 16	
Zmiany w części szczególnej Kodeksu karnego	829
ROZDZIAŁ 17	
Zmiany w Kodeksie karnym skarbowym	859
ROZDZIAŁ 18	
Zmiany w Kodeksie wykroczeń	875
ROZDZIAŁ 19	
Zagadnienia intertemporalne i przepisy przejściowe	885
Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. 2015, poz. 369	939
Literatura cytowana	1051
Skorowidz	1061

SZCZEGÓŁOWY SPIS TREŚCI

Wykaz skrótów	23
ROZDZIAŁ 1	
Uwagi wstępne	25
ROZDZIAŁ 2	
Zmiany w zasadach odpowiedzialności	31
Zmiany w przepisach intertemporalnych	33
Uwagi wstępne	33
Praktyczne implikacje nowelizacji	34
Przypadki zastosowania art. 4 § 2 k.k.	36
Nowa definicja występku	39
Uwagi wstępne	39
Przyporządkowanie do kategorii występku lub wykroczeń	40
Wysokość grzywny jako determinanta charakteru typu	41
Wysokość kary ograniczenia wolności jako determinanta charakteru typu	42
Zmiany w przepisach dotyczących obrony koniecznej	43
Usprawiedliwiony błąd co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego (art. 28 § 1 k.k.)	43
Uwagi wstępne	43
Podstawa faktyczna zastosowania art. 28 § 1 k.k.	44
Brak zmiany normatywnej w zakresie znamion strony podmiotowej czynu zabronionego	44
Brak zmiany normatywnej w zakresie okoliczności wyłączających winę	45
Funkcja art. 28 § 1 k.k.	46
Kryteria usprawiedliwienia błędu	47
Usprawiedliwiony błąd co do faktu w strukturze przestępstwa	49
Usprawiedliwiony błąd a nieumyślność	51
Zmiany w przepisach prawa karnego międzynarodowego	52
Uwagi wstępne	52
Istota zmiany	53

Zastosowanie art. 114a k.k. na gruncie prawa materialnego, wykonawczego i procesowego	53
Praktyczne implikacje art. 114a k.k.	54
Obowiązek uwzględniania wyroku skazującego a uznanie za wyrok skazujący	56
Zakres przedmiotowy wyroków zapadłych w innym państwie Unii Europejskiej	56
Art. 114a k.k. a europejskie <i>ne bis in idem</i>	56
Implikacje procesowe art. 114a k.k.	58
Negatywne przesłanki uznania orzeczenia zagranicznego za wyrok skazujący	60
Zatarcie skazania	60
Zmiany intertemporalne	60
Kolejne negatywne przesłanki – relacja § 1 i § 3	60
Różnice w brzmieniu przepisów art. 114a k.k.n.b. i art. 114a k.k.d.b. – konsekwencje	63
ROZDZIAŁ 3	
Grzywna	65
Uwagi wstępne	67
Usunięcie dotychczas istniejących wątpliwości interpretacyjnych.	68
Granica między przestępstwem a wykroczeniem	68
Zaliczenie grzywny na poczet kary pozbawienia wolności – art. 63 k.k. i art. 71 § 2 k.k.	68
Granice kary grzywny	69
Nowe założenia kryminalnopolityczne	71
Uwagi ogólne.	71
Dwie kary grzywny za to samo przestępstwo.	72
Pozostałe przypadki wymiaru kary grzywny.	76
Zmiany w Kodeksie karnym wykonawczym.	77
Zatarcie skazania.	80
ROZDZIAŁ 4	
Kara ograniczenia wolności	83
Uwagi wstępne	85
Charakter prawny kary ograniczenia wolności	88
Charakter prawny dotychczasowych form kary ograniczenia wolności	88
Charakter prawny obowiązku z art. 34 § 1a pkt 2 k.k.	88
Charakter prawny obowiązku z art. 34 § 1a pkt 3 k.k.	89
Podobieństwa między karą ograniczenia wolności z art. 34 § 1a pkt 3 k.k. a warunkowym zawieszeniem wykonania kary pozbawienia wolności i obowiązkami z art. 72 k.k.	89
Różnice między karą ograniczenia wolności z art. 34 § 1a pkt 3 k.k. a warunkowym zawieszeniem wykonania kary pozbawienia wolności i obowiązkami z art. 72 k.k.	71
Wymiar kary ograniczenia wolności	94
Określanie wymiaru kary ograniczenia wolności	94
Bieg okresu wykonywania kary ograniczenia wolności	99
Okres wykonywania kary ograniczenia wolności a sekwencja kar z art. 37b k.k. i sekwencja kar łącznych z art. 87 § 2 k.k.	103
Okres wykonywania kary ograniczenia wolności a kara łączna	106

Podstawy prawne orzekania kary ograniczenia wolności	108
Podstawowe elementy kary ograniczenia wolności	108
Wykonywanie nieodpłatnej, kontrolowanej pracy na cele społeczne (art. 34 § 1a pkt 1 k.k.)	108
Obowiązek pozostawania w miejscu stałego pobytu lub w innym wyznaczonym miejscu, z zastosowaniem systemu dozoru elektronicznego (art. 34 § 1a pkt 2 k.k.)	113
Charakterystyka dozoru stacjonarnego	113
Miejsce dozoru stacjonarnego	114
Warunki umożliwiające wykonywanie dozoru stacjonarnego	116
Czas trwania dozoru stacjonarnego	117
Obowiązki podczas dozoru stacjonarnego	120
Obowiązek, o którym mowa w art. 72 § 1 pkt 4–7a k.k. (art. 34 § 1a pkt 3 k.k.)	120
Charakterystyka obowiązku z art. 34 § 1a pkt 3 k.k.	120
Orzekanie obowiązków z art. 72 § 1 pkt 4 i 5 k.k.	122
Orzekanie obowiązków z art. 72 § 1 pkt 6–7a k.k.	124
Wykonywanie obowiązków z art. 72 § 1 pkt 4–7a k.k.	126
Łączenie obowiązków z art. 72 § 1 pkt 4–7a k.k.	129
Potracenie od 10% do 25% wynagrodzenia za pracę w stosunku miesięcznym na cel społeczny wskazany przez sąd (art. 34 § 1a pkt 4 k.k.)	131
Wybór i kumulacja podstawowych elementów kary ograniczenia wolności	133
Możliwość wyboru i kumulacji przez sąd form wykonywania kary ograniczenia wolności z art. 34 § 1a k.k.	133
Wykładnia możliwości łącznego lub osobnego orzekania form kary ograniczenia wolności z art. 34 § 1a k.k.	136
Klasyfikacja form kary ograniczenia wolności z art. 34 § 1a k.k.	139
Dyrektywy łączenia form kary ograniczenia wolności z art. 34 § 1a k.k.	141
Koncepcja jedności kary ograniczenia wolności	144
Dodatkowe elementy kary ograniczenia wolności	152
Obowiązki orzekane obok kary ograniczenia wolności	152
 ROZDZIAŁ 5	
Środki karne	155
Uwagi wstępne	157
Zakaz zajmowania stanowisk, wykonywania zawodów, działalności związanych z wychowaniem, edukacją, leczeniem małoletnich lub z opieką nad nimi	159
Zakaz przebywania w określonych środowiskach lub miejscach, kontaktowania się z określonymi osobami, zbliżania się do określonych osób lub opuszczania określonego miejsca pobytu bez zgody sądu.	161
Zakaz wstępu na imprezę masową	162
Nakaz okresowego opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym	162
Zakaz prowadzenia pojazdów	163
Świadczenie pieniężne	165
Czas trwania środków karnych	166

ROZDZIAŁ 6	
Przepadek	169
ROZDZIAŁ 7	
Środki kompensacyjne	177
Uwagi wstępne	179
Obowiązek naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (art. 46 k.k.)	182
Charakter prawny środka i zmiany w treści przepisów	182
Przesłanki formalne warunkujące orzeczenie obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę	183
Podmioty uprawnione do złożenia wniosku o orzeczenie obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę	185
Przesłanki materialne warunkujące orzeczenie obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę	188
Problemy szczególne związane z orzekaniem obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę	194
Nawiązka orzekana w miejsce obowiązku naprawienia szkody lub zadośćuczynienia za doznaną krzywdę (art. 46 § 2 k.k.)	200
Nawiązka (art. 47 k.k.)	202
Charakter prawny środka i zmiany w treści przepisu	202
Nawiązka z art. 47 § 1 k.k.	204
Nawiązka z art. 47 § 2 k.k.	204
Nawiązka z art. 47 § 3 k.k.	205
Nawiązki określone w pozostałych przepisach Kodeksu karnego	210
ROZDZIAŁ 8	
Dozór elektroniczny	213
Uwagi ogólne	215
Kontekst historyczny	215
Podstawowe pojęcia	217
Rodzaje dozoru elektronicznego	221
Właściwość sądu	227
Nadzór nad wykonywaniem kar z zastosowaniem dozoru elektronicznego	228
Rozpoczęcie dozoru elektronicznego	230
Techniczne ograniczenia systemu	230
Zgoda	233
Sprawdzenie warunków technicznych	237
Odroczenie rozpoczęcia dozoru elektronicznego	238
Postanowienie o rozpoczęciu dozoru elektronicznego	240
Zakaz zbliżania się do określonych osób	242
Prawa i obowiązki skazanego w czasie trwania dozoru	243
Uwagi wstępne	243
Obowiązki skazanego o charakterze ogólnym	244
Obowiązki skazanego związane z wykonywaniem dozoru stacjonarnego	247
Zmiana miejsca wykonywania dozoru	249
Zmiana harmonogramu wykonywania dozoru	251

Zezwolenie na opuszczenie miejsca wykonywania dozoru	254
Przerwa w wykonaniu kary	256
Odinstalowanie rejestratora stacjonarnego lub usunięcie nadajnika w przypadkach niecierpiących zwłoki	259
Zniszczenie urządzeń systemu dozoru	260
Czynności podmiotów wykonujących dozór elektroniczny	262
Uwagi wstępne	262
Obowiązki i uprawnienia podmiotu dozoruującego	262
Usunięcie, wymiana, instalacja rejestratora bądź nadajnika w sytuacjach szczególnych	266
Gromadzenie i archiwizowanie danych osobowych	267
Odpowiedzialność podmiotu dozoruującego	267
Obowiązki i uprawnienia podmiotu prowadzącego centralę monitorowania	268
Zakończenie dozoru elektronicznego	269
Uznanie kary za wykonaną	269
Zmiana sposobu wykonania kary	271
Zastępcza kara pozbawienia wolności	275

ROZDZIAŁ 9

Ustawowe zagrożenie karą i sądowy wymiar kary	281
Uwagi wstępne	283
Ustawowe zagrożenie karą (art. 37a k.k.)	284
Informacje ogólne	284
Sposób ustalania ustawowego zagrożenia karą	285
Wyłączenie samodzielnej roli krótkoterminowej kary pozbawienia wolności	289
Brak potrzeby stosowania art. 37a k.k. w wypadkach mniejszej wagi	290
Szczególne przypadki związane ze stosowaniem art. 37a k.k.	292
Jednoczesne orzekanie krótkoterminowej kary pozbawienia wolności i kary ograniczenia wolności („sekwencja kar” – art. 37b k.k.)	294
Przesłanki sekwencji kar	294
Cele art. 37b k.k.	296
Jednoczesne orzekanie dwóch różnych rodzajowo kar, a nie jednej „kary mieszanej”	296
Brak możliwości warunkowego zawieszenia wykonania sekwencyjnej kary pozbawienia wolności	298
Sekwencyjne wykonanie kar	300
Niecelowość warunkowego przedterminowego zwolnienia z odbycia reszty kary pozbawienia wolności	301
Zwolnienie od reszty kary ograniczenia wolności	301
Stosowanie art. 37b k.k. a nadzwyczajne złagodzenie i obostrzenie kary	302
Dyrektywy wymiaru kary w wypadku sekwencji kar	304
Pierwszeństwo kar wolnościowych (art. 58 k.k.)	305
Przesłanki	305
Zmiany w treści dyrektywy pierwszeństwa kar wolnościowych	306
Uchylenie art. 58 § 2, 3 i 4 k.k.	308
Odstąpienie od wymierzenia kary (art. 59 k.k.)	310
Nadzwyczajny wymiar kary	311
Zasady obniżania i obostrzania górnej granicy sankcji	311

Nadzwyczajne złagodzenie kary	313
Mechanizmy reakcji karnej na popełnienie występku w zależności od ustawowego zagrożenia karą.	315
Zaliczanie okresu rzeczywistego pozbawienia wolności (art. 63 k.k.)	317
ROZDZIAŁ 10	
Umorzenie kompensacyjne (art. 59a k.k.)	321
Uwagi wstępne	323
Przesłanki umorzenia	324
Przesłanki związane z czynem.	324
Moment podjęcia decyzji w przedmiocie umorzenia postępowania	324
Kwalifikacja prawna.	325
Przesłanki związane z osobą sprawcy	326
Naprawienie szkody lub zadośćuczynienie krzywdzie	329
Termin	329
Zakres naprawienia szkody	330
Brak szkody i krzywdy	331
Naprawienie szkody a wielość sprawców	332
Pojednanie	334
Podmioty uprawnione	334
Forma pojednania.	335
Wniosek o umorzenie postępowania.	336
Podmiot uprawniony	336
Treść wniosku o umorzenie postępowania.	338
Forma wniosku o umorzenie postępowania	338
Termin do złożenia wniosku	338
Cofnięcie wniosku	339
Negatywna przesłanka umorzenia – art. 59a § 3 k.k.	340
ROZDZIAŁ 11	
Orzekanie kar w trybach konsensualnych (aspekty procesowe i materialnoprawne).	341
Uwagi wstępne	343
Istota zmian przepisów proceduralnych: wprowadzenie nowych i modyfikacja dotychczasowych trybów konsensualnych	344
Wniosek o wydanie wyroku skazującego na posiedzeniu – zastępujący akt oskarżenia (art. 335 § 1 k.p.k.)	346
Uwagi wstępne.	347
Warunki wystąpienia z wnioskiem	348
Wymóg przyznania się do winy	348
Konieczność złożenia wyjaśnień.	351
Brak wątpliwości co do okoliczności przestępstwa w świetle wyjaśnień oskarżonego	352
Brak wątpliwości co do winy w świetle wyjaśnień oskarżonego	354
Wymóg realizacji celów postępowania	356
Uwzględnienie prawnie chronionych interesów pokrzywdzonego	358
Zakres zastosowania – występki	361
Elementy składowe i charakterystyka wniosku.	361

Uwagi wstępne	361
Objęcie uzgodnieniem kar	363
Objęcie uzgodnieniem innych środków przewidzianych za zarzucany oskarżonemu występ	366
Objęcie uzgodnieniem kosztów postępowania.	372
Procedura skierowania wniosku do sądu	373
Osoby uprawnione do złożenia wniosku	374
Procedura rozpoznania wniosku przez sąd	376
Czynności procesowe poprzedzające posiedzenie sądu	376
Posiedzenie sądu	377
Sprzeciw pokrzywdzonego.	380
Rozstrzygnięcie w przedmiocie wniosku	385
Zaskarżalność wyroku wydanego w trybie art. 335 § 1 k.p.k.	387
Termin do wystąpienia z wnioskiem o uzasadnienie wyroku	387
Wymogi formalne wniosku o uzasadnienie wyroku	389
Zarzuty apelacyjne	390
Wniosek o wydanie wyroku skazującego na posiedzeniu – dołączony do aktu oskarżenia (art. 335 § 2 k.p.k.)	391
Uwagi wstępne	392
Analiza zmian w porównaniu z poprzednim stanem prawnym	394
Brak sprzeczności oświadczeń dowodowych oskarżonego z dokonanymi ustaleniami	395
Dołączenie wniosku do aktu oskarżenia – kwestie proceduralne	398
Nowy tryb konsensualny na etapie postępowania sądowego (art. 338a k.p.k.)	401
Uwagi wstępne	401
Złożenie wniosku przed doręczeniem zawiadomienia o terminie rozprawy.	403
Elementy składowe wniosku.	405
Tryb rozpoznania wniosku.	407
Zmodyfikowany tryb tzw. dobrowolnego poddania się karze (art. 387 k.p.k.)	409
Kary orzekane w trybach konsensualnych	413
Zmiany w zakresie podstaw degresji karania przy zastosowaniu trybów konsensualnych	413
Uwagi wstępne	413
Charakterystyka art. 60a k.k.	414
Art. 60a k.k. a regulacja zawarta w art. 75a § 1 k.k.	418
Wpływ pozostałych zmian w kodeksie karnym na wymierzanie kar w trybach konsensualnych	421
ROZDZIAŁ 12	
Środki związane z poddaniem sprawcy próbie i zamiana kar	427
Uwagi wstępne	429
Warunkowe umorzenie postępowania karnego (art. 66 k.k.)	430
Założenia	430
Przesłanki	431
Okres próby i obowiązki z nim związane	433
Warunkowe zawieszenie wykonania kary pozbawienia wolności (art. 69 k.k.)	436
Założenia	436

Przesłanki	437
Zmiany w zakresie obowiązków	441
Zarządzenie wykonania kary (art. 75 k.k.)	442
Zamiana kary (art. 75a k.k.)	443
Warunkowe przedterminowe zwolnienie (art. 77 k.k.)	447
ROZDZIAŁ 13	
Kara łączna i ciąg przestępstw	449
Uwagi wprowadzające	451
Charakterystyka zmian wprowadzonych na mocy ustawy z dn. 20 lutego 2015 r.	453
Teoretyczne i modelowe podstawy nowego systemu wymiaru kary łącznej	460
Przesłanki i nowy model orzekania kary łącznej	466
Zbieg przestępstw jako zasadnicza podstawa wymiaru kary łącznej	466
Normatywny charakter instytucji kary łącznej na gruncie znowelizowanych przepisów.	475
Kara łączna a inne mechanizmy redukcyjne	485
Normatywne przesłanki wymiaru kary łącznej określone w przepisach kodeksu karnego	487
Ogólne ujęcie normatywnych przesłanek wymiaru kary łącznej	487
Status kary „niepodlegającej wykonaniu” jako negatywna przesłanka wymiaru kary łącznej	488
„Popelnienie przestępstwa w czasie wykonywania wcześniej orzeczonej kary” jako negatywna przesłanka wymiaru kary łącznej	500
Orzeczenie kary przez sąd karny państwa członkowskiego Unii Europejskiej jako negatywna przesłanka wymiaru kary łącznej	509
Podstawa wymiaru kary łącznej. Tryb orzekania kary łącznej	511
Zasady wymiaru kary łącznej	517
Zakres wprowadzonych nowelizacją zmian dotyczących zasad wymiaru kary łącznej	517
Ogólne zasady wymiaru kary łącznej	520
Wymiar kary łącznej w przypadkach łączenia jednorodząjowych kar pozbawienia wolności	527
Podstawa wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności	527
Granice wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności (art. 86 § 1 k.k. i art. 86 § 1a k.k.)	530
<i>Granice wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności na podstawie art. 86 § 1 k.k.</i>	530
<i>Wymierzenie kary 25 lat pozbawienia wolności jako kary łącznej na podstawie art. 86 § 1a k.k.</i>	532
Wymiar kary łącznej w przypadku łączenia kar różnorodząjowych pozbawienia wolności i ograniczenia wolności (art. 87 § 1 i § 2 k.k.)	535
Względnie obligatoryjna zasada łączenia kar różnorodząjowych pozbawienia wolności i ograniczenia wolności (art. 87 § 1 k.k.)	536
Sekwencja kar łącznych pozbawienia wolności i ograniczenia wolności jako wyjątek od zasady łączenia kar różnorodząjowych pozbawienia wolności i ograniczenia wolności (art. 87 § 2 k.k.)	537

Wymiar kary łącznej w przypadkach łączenia jednorodząjowych kar ograniczenia wolności	542
Podstawa wymiaru kary łącznej ograniczenia wolności	543
Granice wymiaru kary łącznej ograniczenia wolności (art. 86 § 1 k.k.)	545
Obowiązek określenia na nowo formy wykonywania kary łącznej ograniczenia wolności (art. 86 § 3 k.k.)	547
Wymiar kary łącznej w przypadkach łączenia kar grzywny	551
Podstawa wymiaru kary łącznej grzywny	552
Zasady wymiaru kary łącznej grzywny	555
<i>Zasady wymiaru kary łącznej grzywny w przypadku łączenia grzywien wymierzonych w stawkach dziennych (art. 86 § 1 k.k. i art. 86 § 2b k.k.)</i>	555
<i>Zasady wymiaru kary łącznej grzywny w przypadku łączenia grzywien wymierzonych w stawkach dziennych i grzywien wymierzonych kwotowo (art. 86 § 2a k.k.)</i>	560
Obowiązek określenia na nowo wysokości stawki dziennej grzywny w wyroku łącznym (art. 86 § 2 k.k.)	563
Wymiar kary łącznej w przypadkach, gdy jedną z podlegających łączeniu kar będzie kara 25 lat pozbawienia wolności lub kara dożywotniego pozbawienia wolności (art. 88 k.k.)	564
Wymiar kary łącznej w przypadkach łączenia co najmniej dwóch jednorodząjowych kar 25 lat pozbawienia wolności	565
Wymiar kary łącznej w przypadkach łączenia co najmniej dwóch jednorodząjowych kar dożywotniego pozbawienia wolności	566
Szczególna zasada wymiaru kary łącznej, gdy co najmniej jedną z podlegających łączeniu kar będzie kara 25 lat pozbawienia wolności albo kara dożywotniego pozbawienia wolności	566
Zasada kumulatywnego stosowania środków karnych, przepadku, środków kompensacyjnych, środków zabezpieczających i dozoru oraz zasady łączenia środków karnych (art. 90 k.k.)	567
Zasada kumulatywnego stosowania środków karnych, przepadku, środków kompensacyjnych, środków zabezpieczających i dozoru (art. 90 § 1 k.k.)	567
Zasady łączenia środków karnych (art. 90 § 2 k.k.)	571
Nowy system wymiaru kary łącznej a problematyka warunkowego zawieszenia wykonania kary	575
Ogólne zasady łączenia kar orzeczonych z warunkowym i bez warunkowego zawieszenia ich wykonania	575
Normatywne przesłanki wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania	578
Podstawy wymiaru kary łącznej pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania	582
Wyłączenie możliwości orzeczenia kary łącznej pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania	583
Przesłanki warunkowego zawieszenia kary łącznej pozbawienia wolności a sposób ustalania negatywnej przesłanki wymiaru kary łącznej określonej w art. 85 § 3 k.k.	583
Problem warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności w przypadku kar jednostkowych orzeczonych za zbiegające się przestępstwa w razie wymiaru kary łącznej w wyroku skazującym	587

Problem przeliczania kary pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania w razie orzekania kary łącznej pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania	591
Problem zarządzenia wykonania orzeczonej za pozostające w zbiegu przestępstwo kary lub kary łącznej warunkowo zawieszonyj a wymiar kary łącznej	597
Problem warunkowego zawieszenia wykonania kary łącznej a szczególne podstawy i zasady jej wymiaru (art. 37 b k.k. i art. 87 § 2 k.k.)	606
Szczególne problemy „nadzwyczajnego” warunkowego zawieszenia kary łącznej pozbawienia wolności na podstawie art. 89a § 1 k.k.	614
Dyrektywy wymiaru kary łącznej	621
Uwagi ogólne	621
Szczególna regulacja dotycząca dyrektyw wymiaru kary łącznej a zagadnienie możliwości wykorzystywania innych ogólnych dyrektyw wymiaru kar oraz tzw. szczególnych dyrektyw wymiaru kary łącznej	624
Zagadnienie możliwości wykorzystywania w procesie wymiaru kary łącznej niewymienionych w art. 85a k.k. ogólnych dyrektyw wymiaru kary	631
Ogólne dyrektywy wymiaru kary łącznej orzekanej w wyroku skazującym oraz w wyroku łącznym na podstawie prawomocnie wymierzonych za zbiegające się przestępstwa kar jednostkowych	636
Tzw. szczególne dyrektywy wymiaru kary orzekanej w wyroku skazującym oraz w wyroku łącznym na podstawie prawomocnie wymierzonych za zbiegające się przestępstwa kar jednostkowych	643
Dyrektywy wymiaru kary łącznej w trybie wyroku łącznego na podstawie kary lub kar łącznych oraz kar jednostkowych orzeczonych za przestępstwa przedzielone wyrokami skazującymi	650
Ciąg przestępstw jako szczególny przypadek realnego zbiegu nie prowadzący do wymiaru kary łącznej	652
Uwagi ogólne	652
Normatywny charakter ciągu przestępstw	653
Przesłanki ciągu przestępstw	655
Zasady wymiaru kary za ciąg przestępstw	666
ROZDZIAŁ 14	
Środki zabezpieczające	669
Uwagi wstępne	671
Katalog środków zabezpieczających w ustawie nowelizującej	672
Ogólne przesłanki stosowania środków zabezpieczających	674
Zasada niezbędności/konieczności	674
Zasada proporcjonalności	678
Zasada <i>ultima ratio</i> środków zabezpieczających	681
Zasada wysłuchania biegłego	685
Charakter środków zabezpieczających	685
Kategorie sprawców wobec których można orzec środki zabezpieczające	687
Uwagi wstępne	687
Sprawcy, co do których umorzono postępowanie o czyn zabroniony popełniony w stanie niepoczytalności określonej w art. 31 § 1 k.k.	688
Sprawcy, których skazano za przestępstwo popełnione w stanie ograniczonej poczytalności określonej w art. 31 § 2 k.k.	690

Sprawcy skazani za przestępstwo określone w art. 148, art. 156, art. 197, art. 198, art. 199 § 2 lub art. 200 § 1, popełnione w związku z zaburzeniem preferencji seksualnych	690
Sprawcy skazani na karę pozbawienia wolności bez warunkowego jej zawieszenia za umyślne przestępstwo określone w rozdziale XIX, XXIII, XXV lub XXVI, popełnione w związku z zaburzeniem osobowości o takim charakterze lub nasileniu, że zachodzi co najmniej wysokie prawdopodobieństwo popełnienia czynu zabronionego z użyciem przemocy lub groźbą jej użycia	692
Sprawcy skazani za przestępstwo popełnione w związku z uzależnieniem od alkoholu, środka odurzającego lub innego podobnie działającego środka	697
Środki zabezpieczające o charakterze wolnościowym	700
Istota poszczególnych środków zabezpieczających	
o charakterze wolnościowym	700
Elektroniczna kontrola miejsca pobytu	700
Terapia	702
Terapia uzależnień	704
Elementy wspólne dla terapii i terapii uzależnień	705
Charakter wolnościowych środków zabezpieczających	707
Przesłanki wspólne zastosowania środków zabezpieczających	
o charakterze wolnościowym	709
Przesłanka podmiotowa orzekania środków zabezpieczających o charakterze wolnościowym	709
Przesłanka medyczna orzekania środków zabezpieczających o charakterze wolnościowym	710
Przesłanka negatywnej prognozy kryminologicznej przy orzekaniu środków zabezpieczających o charakterze wolnościowym	710
Przesłanki wyboru środków zabezpieczających o charakterze wolnościowym	711
Kumulatywne orzekanie środków zabezpieczających	712
Orzekanie o środkach zabezpieczających o charakterze wolnościowym na różnych etapach postępowania	713
Orzekanie o środkach zabezpieczających przy warunkowym umorzeniu postępowania.	717
Orzekanie o środkach zabezpieczających przy jednoczesnym orzeczeniu kary grzywny	717
Orzekanie o środkach zabezpieczających przy jednoczesnym orzeczeniu kary ograniczenia wolności	717
Orzekanie o środkach zabezpieczających przy warunkowym zawieszeniu wykonania kary pozbawienia wolności.	718
Orzekanie o środkach zabezpieczających przy jednoczesnym orzeczeniu kary pozbawienia wolności bez warunkowego zawieszenia jej wykonania	720
Orzekanie o środkach zabezpieczających o charakterze wolnościowym przy uchyleniu środka zabezpieczającego w postaci pobytu w zakładzie psychiatrycznym	721
Wykonywanie środków zabezpieczających o charakterze wolnościowym	721
Elektroniczna kontrola miejsca pobytu	722
Terapia i terapia uzależnień.	723
Zmiana sposobu wykonywania środka zabezpieczającego o charakterze wolnościowym	726
Pobyt w zakładzie psychiatrycznym.	726

Przesłanki ogólne	726
Przesłanki szczególne orzekania izolacyjnego środka zabezpieczającego	727
Środki karne stosowane tytułem środków zabezpieczających (art. 93a § 2 k.k.)	732
Zbieg środków zabezpieczających, o których mowa w art. 93a k.k., ze środkami przewidzianymi w innych ustawach	734
Problem zbiegu kodeksowych środków zabezpieczających ze środkami przewidzianymi w ustawie o ochronie zdrowia psychicznego	734
Problem zbiegu terapii uzależnień ze środkami przewidzianymi ustawą o przeciwdziałaniu narkomanii	737
Problem zbiegu terapii uzależnień ze środkami przewidzianymi w ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi	740
Problem zbiegu izolacyjnych środków zabezpieczających z ustawą z dnia 22 listopada 2013 r. o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (Dz.U. 2014, poz. 24)	741
Zagadnienia procesowe związane z orzekaniem środków zabezpieczających w postępowaniu głównym	742
Procedura orzekania środków zabezpieczających wobec sprawców niepoczytalnych	742
Orzekanie środków zabezpieczających wobec sprawców poczytalnych i sprawców z ograniczoną poczytalnością	747
Zmiany w wykonywaniu tymczasowego aresztowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi	748
Wykonywanie środków zabezpieczających	749
Uwagi ogólne	749
Ustalenie potrzeby i możliwości wykonania orzeczonego środka zabezpieczającego o charakterze postpenalnym (art. 93d § 3 k.k.)	752
Orzeczenie środka zabezpieczającego na etapie postępowania wykonawczego (art. 93d § 4 k.k.)	755
Kierowanie sprawy do właściwego zakładu psychiatrycznego lub podmiotu lecniczego, w którym wykonywana będzie terapia	757
Zmiana środka zabezpieczającego lub zmiana sposobu jego wykonywania (art. 93b § 3 k.k. <i>in fine</i>)	760
Możliwość udzielenia przepustki z zakładu psychiatrycznego (art. 204d k.k.w.)	761
Okresowa kontrola nad dalszym stosowaniem środka zabezpieczającego oraz jego uchylenie	762
Odmienności w sposobie wykonywania środka zabezpieczającego polegającego na umieszczeniu w zakładzie psychiatrycznym w stosunku do sprawców, o których mowa w art. 93c pkt 2 k.k. (art. 202a k.k.w.)	765
Specyficzne warunkowe zwolnienie sprawców, o których mowa w art. 93c pkt 5 k.k. (art. 202b k.k.w.)	767
Wykonywanie środków zabezpieczających przy karze łącznej	769
Ponowne orzeczenie środka zabezpieczającego (art. 93d § 6 k.k.)	770
Wykonywanie środków karnych orzeczonych tytułem środka zabezpieczającego	773

ROZDZIAŁ 15

Przedawnienie i zatarcie skazania	775
Uwagi wstępne	777
Przedawnienie	780
Przedawnienie orzekania środka kompensacyjnego	780
Przedawnienie karalności i orzekania środków zabezpieczających	788
Przedawnienie wykonania kary	807
Przedawnienie wykonania środków karnych, przepadku, środków kompensacyjnych i środków zabezpieczających	810
Zatarcie skazania	817

ROZDZIAŁ 16

Zmiany w części szczególnej Kodeksu karnego	829
Prowadzenie pojazdu mechanicznego mimo odebranych uprawnień	831
Uwagi ogólne	831
Znamiona strony przedmiotowej	832
Znamiona strony podmiotowej	834
Relacja art. 180a k.k., art. 244 k.k., art. 244b k.k. oraz art. 94 k.w.	834
Ochrona osoby broniącej porządku publicznego, która odpiera zamach na jakiegokolwiek cudze dobro chronione prawem	835
Uwagi wstępne	835
Konsekwencje stosowania art. 231b k.k.	836
Przesłanki stosowania art. 231b k.k.	836
Strona podmiotowa czynu przypisanego napastnikowi	838
Art. 231b k.k. a konstytucyjna zasada równości	839
Relacja art. 217a k.k. do art. 231b k.k.	840
Nieusprawiedliwiony brak powrotu do zakładu psychiatrycznego	840
Uwagi wstępne	841
Strona przedmiotowa	841
Strona podmiotowa	843
Modyfikacje związane ze zmianami w systemie dozoru elektronicznego	844
Modyfikacje związane ze zmianami rodzajów środków karnych	846
Penalizacja braku stosowania się do środków zabezpieczających	846
Uwagi ogólne	846
Strona przedmiotowa	847
Strona podmiotowa	849
Odpowiedzialność sprawców, o których mowa w art. 31 § 1 k.k. (brak winy)	850
Odpowiedzialność karna za brak poddania się terapii – perspektywa konstytucyjna	850
Skazanie z art. 244b k.k. jako przesłanka umieszczenia w zakładzie psychiatrycznym	853
Relacja art. 242 k.k. do art. 244b k.k.	855
Bezprawnie udaremnianie wykonywania środków przez inną osobę	855
Zmiany w części wojskowej	856

ROZDZIAŁ 17

Zmiany w Kodeksie karnym skarbowym	859
---	-----

Uwagi wstępne	861
Przepisy Kodeksu karnego „odpowiednio” stosowane do przestępstw skarbowych	861
Nowy katalog środków zabezpieczających stosowanych wobec sprawców czynów zabronionych jako przestępstwa skarbowe	867
Zmiany w zakresie kary ograniczenia wolności	868
Zmiany w statusie przypadku przedmiotów orzekanego wobec sprawców niektórych przestępstw hazardowych	869
Zmiany dotyczące obowiązku niszczenia objętych przypadkiem przedmiotów wyrobów tytoniowych	870
Zmiany w zakresie domniemań towarzyszących przypadkowi korzyści majątkowej	870
Przesłuchanie w charakterze świadka podmiotu, który uzyskał korzyść majątkową z przestępstwa	871
Rozstrzygnięcia w treści orzeczenia kończącego postępowanie	871
Delegacja dla przepisów rangi podstawowej dotyczących warunków i trybu niszczenia przedmiotów objętych przypadkiem	872
Stosowanie przepisów intertemporalnych ustawy nowelizującej Kodeks karny do przestępstw skarbowych	872
ROZDZIAŁ 18	
Zmiany w Kodeksie wykroczeń	875
Uwagi wstępne	877
Nowy typ wykroczenia wprowadzony ustawą z 20 lutego 2015 r.	877
Uwagi ogólne	878
Znamiona przedmiotowe	880
Strona podmiotowa	882
Zbieg z innymi wykroczeniami i przestępstwami	882
ROZDZIAŁ 19	
Zagadnienia intertemporalne i przepisy przejściowe	885
Przedłużone obowiązywanie ustawy o postępowaniu wobec osób z zaburzeniami psychicznymi stwarzających zagrożenie życia, zdrowia lub wolności seksualnej innych osób (art. 13 u.n.)	887
Przepisy przejściowe o zamianie prawomocnie orzeczonych kar	888
Uwagi wprowadzające	888
Wykonywanie kary pozbawienia wolności w systemie dozoru elektronicznego i zamiana tej kary na karę ograniczenia wolności (art. 14 u.n.)	889
Zamiana kary pozbawienia wolności orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania na grzywnę lub karę ograniczenia wolności (art. 16 u.n.)	897
Zamiana kary pozbawienia wolności, której wykonanie zarządzono na podstawie art. 75 § 2 k.k., na karę ograniczenia wolności (art. 17 u.n.)	907
Zamiana zastępczej kary pozbawienia wolności na karę ograniczenia wolności (art. 18 u.n.)	910
Kara łączna, wyrok łączny i kara orzekana za ciąg przestępstw. Zagadnienia stosowania ustawy nowej jako ustawy względniejszej w zakresie orzekania kary łącznej (art. 19 u.n.)	911

Zasady intertemporalne w odniesieniu do prawomocnie orzeczonych środków zabezpieczających (art. 20 u.n.)	918
Reguły dotyczące okresów zatarcia skazania i przedawnienia karalności (art. 21 u.n.)	920
Konsekwencje uchylenia instytucji z art. 52 Kodeksu karnego (art. 22 u.n.)	921
Nowa reguła intertemporalna w zakresie przekształcenia przestępstw w wykroczenia (art. 2a Kodeksu wykroczeń)	922
Szczególne zagadnienia intertemporalne ustawy nowelizacyjnej związane ze stosowaniem zasady <i>lex mitior agit i lex severior retro non agit</i>	931
Uwagi wstępne – ustawa nowelizująca w perspektywie stosowania ustawy względniejszej.	931
Modyfikacje kar orzeczonych przed 1 lipca 2015 r. w związku ze zmianą treści art. 4 § 2 k.k.	931
Zmiany w zakresie środków karnych – pozbawienie praw publicznych	933
Wyodrębnienie środków kompensacyjnych	934
Zasady intertemporalne w zakresie kar stosowanych w trybach konsensualnych.	936
Stosowanie art. 75a w przypadku kary pozbawienia wolności orzeczonej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania przed 1 lipca 2015 r.	936
Ustawa z dnia 20 lutego 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw, Dz.U. 2015, poz. 369	939
Literatura cytowana	1051
Skorowidz	1061

LITERATURA CYTOWANA

- Andrejew I., w: I. Andrejew, W. Świda, W. Wolter, *Kodeks karny z komentarzem*, Warszawa 1973.
- Bafia J., Mioduski K., Siewierski M., *Kodeks karny. Komentarz*, t. I, Warszawa 1987.
- Banasik K., *Przedawnienie w prawie karnym w systemie kontynentalnym i anglosaskim*, Warszawa 2013.
- Barczak-Oplustil A., *Dyrektywy wymiaru kary łącznej w projektach nowelizacji kodeksu karnego*, w: *Reforma prawa karnego*, red. I. Sepiolo-Jankowska, Warszawa 2014.
- Barczak-Oplustil A., *Sporne zagadnienia istoty winy w prawie karnym. Zarys problemu*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2005, nr 2.
- Barczak-Oplustil A., Raglewski J., *Praktyczne aspekty przedawnienia karalności czynu*, „Prokuratura i Prawo” 2011, nr 4.
- Barczak-Oplustil A., Wróbel W., *Zagadnienia intertemporalne zarządzenia wykonania kary pozbawienia wolności oraz kary łącznej w perspektywie zmian Kodeksu karnego dokonanych wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego z 17 lipca 2013 r. (SK 9/10) oraz ustawą nowelizującą z 20 lutego 2015 r.*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2015, nr 1.
- Bielski M., *Normatywne mechanizmy zapobiegające przyjęciu realnego zbiegu przestępstw jako negatywna przesłanka zastosowania instytucji kary łącznej*, w: *Zagadnienia teorii i nauczania prawa karnego. Kara łączna. Księga jubileuszowa Profesor Marii Szewczyk*, red. W. Górowski, P. Kardas, T. Sroka, W. Wróbel, Warszawa 2013.
- Bizoń E., Ludwikowska U., *Niejasne uregulowania prawne dotyczące pacjentów internowanych a prawa pacjentów psychiatrycznych*, „Postępy Psychiatrii i Neurologii” 1998, nr 7, suppl. 3 (8).
- Błaszczyk M., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do artykułów 32–116. Tom II*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2011.
- Bogdan G., w: *System Prawa Karnego. Tom 4. Nauka o przestępstwie. Wylączenie i ograniczenie odpowiedzialności karnej*, red. L.K. Paprzycki, Warszawa 2013.
- Bogdan G., w: *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do art. 117–277 k.k.*, red. A. Zoll., Warszawa 2013.
- Bojarski T., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. T. Bojarski, Warszawa 2009.
- Borysiak W., w: *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. K. Osajda, Warszawa 2014.
- Brzozowski A., w: *Kodeks cywilny. Tom I. Komentarz do artykułów 1–44911*, red. K. Pietrzykowski, Warszawa 2005.
- Buchała K., w: *Komentarz do kodeksu karnego. Część ogólna*, Warszawa 1994.
- Buchała K., *Prawo karne materialne*, Warszawa 1980.

- Budyn-Kulik M., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2014.
- Budyn-Kulik M., w: *Prawo karne materialne. Część ogólna*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2009.
- Budyn-Kulik M., Kozłowska-Kalisz P., Kulik M., Mozgawa M., *Kodeks karny. Praktyczny komentarz*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2007.
- Chauvin T., Stawiecki T., Winczorek P., *Wstęp do prawoznawstwa*, Warszawa 2009.
- Cieply F., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Warszawa 2015.
- Cieślak M., *Polskie prawo karne. Zarys systemowego ujęcia*, w: *Dzieła zebrane*, t. 3, red. S. Waltoś, Kraków 2011.
- Cieślak W., *Nawiązka w polskim prawie karnym*, Gdańsk 2006.
- Cieślak W., w: *System Prawa Karnego. Tom 6. Kary i środki karne. Poddanie sprawcy próbie*, red. M. Melezini, Warszawa 2010.
- Czabański J., M. Warchoł, *Przerwa i zawieszenie biegu przedawnienia – uwagi de lege ferenda*, „Prokuratura i Prawo” 2007, nr 10.
- Ćwiąkowski Z., *Błąd w prawie karnym – stan obecny i proponowane zmiany*, w: *Problemy reformy prawa karnego*, red. T. Bojarski, E. Skrętowicz, Lublin 1993.
- Ćwiąkowski Z., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Komentarz do art. 1–116 k.k.*, red. A. Zoll., Warszawa 2012.
- Daszkiewicz W., *Sukcesja procesowych praw pokrzywdzonego w postępowaniu karnym, w: Współczesne problemy procesu karnego i jego efektywności. Księga pamiątkowa Profesora Andrzeja Blusiewicza*, red. A. Marek, Toruń 2004.
- Dmowska A. (red.), *Słownik współczesnego języka polskiego*, Warszawa 1996.
- Doroszewski W. (red.), *Wielki Słownik Języka Polskiego*, < www.sjp.pwn.pl >.
- Dubis W., w: *Kodeks cywilny. Komentarz*, red. E. Gniewek, P. Machnikowski, Warszawa 2014.
- Dybowski T., w: *System prawa cywilnego, tom III, cz. 1*, red. W. Czachórski, Warszawa 1981.
- Dybowski T., *W sprawie przyczynienia się poszkodowanego do powstania szkody*, w: *Dzieła zebrane*, Warszawa 2013.
- Eichstaedt K., w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, red. D. Świecki, Warszawa 2013.
- Fredrich-Michalska I., Stachurska-Marcińczak B. (red.), *Nowe kodeksy karne – z 1997 r. z uzasadnieniami*, Warszawa 1997.
- Gałązka M., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Warszawa 2015.
- Gardocki L., *Prawo karne*, Warszawa 2007.
- Gardocki L., *O projektowanych zmianach kodeksu karnego*, w: *Kodeks karny i kodeks postępowania karnego po dziesięciu latach obowiązywania. Ocena i perspektywy zmian*, red. M. Mozgawa, K. Dudka, Warszawa 2009.
- Gierowski J.K., *System Prawa Karnego. Tom 7. Środki zabezpieczające*, red. L. K. Paprzycki, Warszawa 2012.
- Gierowski J.K., *Uwagi psychologa sądowego o nowych regulacjach prawnych w sprawach o tzw. przestępstwa seksualne*, „Psychiatria Polska” 2012, nr 1.
- Giezek J., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, red. J. Giezek, Warszawa 20012.
- Giezek J., *Kilka uwag o modyfikacji podstaw wymiaru kary łącznej*, w: *Obrońca i pełnomocnik w procesie karnym po 1 lipca 2015 r.*, red. P. Wiliński, Warszawa 2015 (złożony do publikacji).
- Giezek J., *Dyrektyny wymiaru kary łącznej*, w: *Dyrektyny sądowego wymiaru kary*, red. J. Majewski, Warszawa 2014.
- Giezek J., *Kilka uwag o ujęciu nieumyślności w nowym kodeksie karnym*, „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego” 1998, t. II.
- Giętkowski R., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. R.A. Stefański, Warszawa 2015.
- Giętkowski R., *Kara ograniczenia wolności w polskim prawie karnym*, Warszawa 2007.
- Glaser S., *Polskie prawo karne w zarysie*, Kraków 1933.
- Glaser S., Mogilnicki A., *Kodeks karny. Komentarz*, Kraków 1934.

- Gostyński Z., w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz. Tom I*, red. Z. Gostyński i in., Dom Wydawniczy ABC 1998.
- Góral R., *Kodeks karny. Praktyczny komentarz*, Warszawa 2007.
- Grajewski J., w: *Komentarz aktualizowany do art. 1 – 424 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 roku – Kodeks postępowania karnego*, red. J. Grajewski, Lex 2012.
- Grzegorzczak T., *Kodeks postępowania karnego oraz Ustawa o świadku koronnym. Komentarz*, Wolters Kluwer 2008.
- Grzegorzczak T., *Komentarz aktualizowany art. 393 Kodeksu postępowania karnego (Dz.U.97.89.555)*, Lex/el. 2014, t. 5.
- Grzegorzczak T., J. Tylman, *Polskie postępowanie karne*, Warszawa 2009.
- Grześkowiak A., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Warszawa 2015.
- Grzyb W., *Realny zbieg przestępstw. Analiza dogmatyczna na tle Kodeksu karnego z 1997 r.*, Warszawa 2013.
- Habzda-Siwiek E., *Zaburzenia osobowości jako problem psychologicznej diagnozy penitencjarnej*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2007, nr 1.
- Hałas R.G., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Warszawa 2015.
- Hofmański P., Paprzycki L.K., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Filar, Warszawa 2014.
- Hofmański P., Paprzycki L.K., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. O. Górniok, Warszawa 2006.
- Hofmański P., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Filar, Warszawa 2012.
- Hofmański P., w: *Kodeks postępowania karnego. Komentarz do art. 1–296 k.p.k.*, t. I, red. P. Hofmański i in., Warszawa 2004.
- Hofmański P., Sadzik E., Zgryzek K., *Kodeks postępowania karnego. Tom II. Komentarz do artykułów 297–467*, Warszawa 2011.
- Hofmański P., E. Sadzik, K. Zgryzek, *Kodeks postępowania karnego. Tom III. Komentarz do artykułów 468–682*, Warszawa 2007.
- Hypś S., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Warszawa 2015.
- Jaworska-Dębska B., *Spór wokół modelu polskiej regulacji alkoholowej. Zagadnienia administracyjnoprawne*, Łódź 1995.
- Jedliński A., *Komentarz do art. 123 Kodeksu cywilnego w: Kodeks cywilny. Komentarz. Tom I. Część ogólna*, red. A. Kidyba, Warszawa 2012.
- Jezusek A., *Tzw. umorzenie konsensualne – węzłowe problemy wiążące się z wykładnią art. 59a k.k.*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2014, nr 4.
- Jodłowski J., *Pokrzywdzony w postępowaniu karnym – spółka jawna czy jej wspólnicy?*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2011, nr 2.
- Kaczmarek T., *Zapis dyskusji – VIII Bielańskie Kolokwium Karnistyczne „Nieumysłność”*. Warszawa, 18 maja 2011 r., w: *Nieumysłność. Pokłosie VIII Bielańskiego Kolokwium Karnistycznego*, red. J. Majewski, Toruń 2012.
- Kaftal A., *Przestępstwo ciągle w polskim prawie karnym*, Warszawa 1985.
- Kala D., *Postępowanie w przedmiocie wydania wyroku łącznego*, Toruń 2003.
- Kala D., Klubińska M., *Kara łączna w projektach nowelizacji kodeksu karnego – wybrane zagadnienia*, „Kwartalnik Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury”, Zeszyt Specjalny 2014 (13).
- Kala D., Klubińska M., *Realny zbieg przestępstw – konieczny czy zbyteczny warunek orzeczenia kary łącznej? Uwagi na tle projektowanych zmian kodeksu karnego*, w: *Reforma prawa karnego*, red. I. Sepiolo-Jankowska, Warszawa 2014.
- Kaliński M., *Szkoda na mieniu jej naprawienie*, Warszawa 2014.
- Kalisz T., *Kilka uwag w sprawie interpretacji art. 80 k.k.w. Decyzja (zarządzenie) o zmianie kolejności wykonywania kar i środków przymusu skutkujących pozbawieniem wolności oraz w zakresie środków zabezpieczających*, „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego” 2010, t. 26.

- Kalisz T., Kwiecieński A., *Projektowane zmiany w zakresie stosowania i wykonywania leczniczych środków zabezpieczających (uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw w wersji z 17 kwietnia 2014 r.)*, „Przegląd Więziennictwa Polskiego” 2014, nr 83.
- Kalitowski M., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. O. Górniok, Warszawa 2006.
- Kardas P., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Komentarz do art. 1–116 k.k.*, red. A. Zoll., Warszawa 2012.
- Kardas P., *Ciąg przestępstw w świetle nowelizacji kodeksu karnego z dnia 20 lutego 2015 r.*, „Palestra” 2015, nr 7–8 (złożony do druku).
- Kardas P., w: *System Prawa Karnego. Tom 4. Nauka o przestępstwie. Wyłączenie i ograniczenie odpowiedzialności karnej*, red. L. K. Paprzycki, Warszawa 2013.
- Kardas P., „*Idealny zbieg przestępstw*” jako problem teoretyczny, dogmatyczny i kryminalnopolityczny, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2014, nr 3.
- Kardas P., *Instytucje probacyjne w perspektywie kary łącznej*, w: *Zagadnienia teorii i nauczania prawa karnego. Kara łączna. Księga jubileuszowa Profesora Marii Szewczyk*, red. W. Górowski, P. Kardas, T. Sroka, W. Wróbel, Warszawa 2013.
- Kardas P., w: *System Prawa Karnego. Tom 5. Nauka o karze. Sądowy wymiar kary*, red. T. Kaczmarek, Warszawa 2015.
- Kardas P., *Problem warunkowego zawieszenia wykonania kary w kontekście zasad wymiaru kary łącznej oraz reguł intertemporalnych w: Środki związane z poddaniem sprawcy próbie*, red. J. Majewski, Toruń 2013.
- Kardas P., *Przestępstwo ciągłe w prawie karnym materialnym. Analiza konstrukcji modelowych na tle pojęcia czynu, zbiegu przepisów i zbiegu przestępstw*, Kraków 1999.
- Kardas P., *Res iudicata a konstrukcja czynu ciągłego*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2007, nr 2.
- Kardas P., *Zbieg przepisów ustawy w prawie karnym. Analiza teoretyczna*, Warszawa 2011.
- Kardas P., *Zbieg przestępstw czy zbieg kar? Kilka uwag o podstawach wymiaru kary łącznej w świetle nowelizacji kodeksu karnego z dnia 20 lutego 2015 r.*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” (złożony do publikacji).
- Kardas P., w: *Kodeks karny skarbowy. Komentarz*, Warszawa 2012.
- Kardas P., w: *System Prawa Karnego Procesowego. Zagadnienia ogólne*, t. I, cz. 1, red. P. Hofmański, Warszawa 2013.
- Kardas P., *Konsensualne sposoby rozstrzygnięcia w świetle nowelizacji kodeksu postępowania karnego z dn. 10 stycznia 2003 r.*, „Prokuratura i Prawo” 2004, nr 1.
- Koch A., *Związek przyczynowy jako podstawa odpowiedzialności odszkodowawczej w prawie cywilnym*, Warszawa 1975.
- Koch A., *Metodologiczne zagadnienia związku przyczynowego w prawie cywilnym*, Warszawa 1975.
- Konarska-Wrzošek V., w: *System Prawa Karnego. Tom 5. Nauka o karze. Sądowy wymiar kary*, red. T. Kaczmarek, Warszawa 2015.
- Koper R., *Warunki umorzenia postępowania karnego w trybie art. 59 a k.k.*, „Ius Novum” 2014, nr 3.
- Kozielewicz W., *Problematyka sądowego wymiaru kary w postępowaniu kasacyjnym oraz apelacyjnym przed Sądem Najwyższym*, w: *Dyrektywy sądowego wymiaru kary*, red. J. Majewski, Warszawa 2014.
- Kozioł T., *Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z 30 września 2003 r.*, I KZP 19/03, „Państwo i Prawo” 2004, nr 7.
- Krajewski K., *System Prawa Karnego. Tom 7. Środki zabezpieczające*, red. L. K. Paprzycki, Warszawa 2012.
- Królikowski M., Zawłocki R., *Prawo karne*, Warszawa 2015.

- Kulik M., *Przedawnienie karalności i przedawnienie wykonania kary w polskim prawie karnym*, Warszawa 2014.
- Kwieciński A., *Utrzymanie tymczasowego aresztowania w trybie art. 264 § 3 w świetle orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka*, „Prokuratura i Prawo” 2013, nr 11.
- Kwieciński A., *Wybrane problemy związane ze stosowaniem i wykonywaniem tymczasowego aresztowania wobec osób z zaburzeniami psychicznymi*, „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego” 2010, t. 26.
- Lach A., *Umorzenie postępowania karnego na podstawie art. 59a k.k.*, „Prokuratura i Prawo” 2015, nr 1–2.
- Lachowski J., *Kilka uwag o nowym modelu kary ograniczenia wolności na gruncie kodeksu karnego z 1997 r.*, w: *Nauki penalne wobec szybkich przemian socjokulturowych. Księga jubileuszowa Profesora Mariana Filara. Tom I*, red. A. Adamski, J. Bojarski, P. Chrzczonowicz, M. Leciak, Toruń 2012.
- Lachowski J., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do artykułów 32–116. Tom II*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2011.
- Lachowski J., *Ocena projektowanych zmian art. 9 k.k.*, „Państwo i Prawo” 2014, nr 1.
- Łabuda G., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, red. J. Giezek, Warszawa 2007.
- Łuczar K., Muszyńska A., *Komentarz do ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii*, komentarz do art. 25, Warszawa 2008.
- Majewski J., Kardas P., *O dwóch znaczeniach winy w prawie karnym*, „Prokuratura i Prawo” 1993, nr 10.
- Majewski J., *Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z 11 sierpnia 2000 r.*, I KZP 17/00, „Palestra” 2001, nr 1–2.
- Majewski J., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Komentarz do art. 1–116 k.k.*, red. A. Zoll, Warszawa 2012.
- Majewski J., *Czy warunkowe zawieszenie wykonania kary zmienia jej rodzaj?*, w: *Środki związane z poddaniem sprawcy próbie*, red. J. Majewski, Toruń 2013.
- Majewski J., *Stopień winy jako podstawowy wyznacznik dolegliwości reakcji karnej*, w: *Dyrektywy sądowego wymiaru kary*, red. J. Majewski, Warszawa 2014.
- Majewski J., *Nieumyślność a brak umyślności*, w: *Nieumyślność. Pokłosie VIII Bielańskiego Kolokwium Karnistycznego*, red. J. Majewski, Toruń 2012.
- Majewski J., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Komentarz do art. 1–116 k.k.*, red. A. Zoll, Warszawa 2012.
- Makarewicz J., *Kodeks karny z Komentarzem*, Lwów 1935.
- Makarewicz J., *Prawo karne. Wykład porównawczy z uwzględnieniem prawa obowiązującego w Rzeczypospolitej Polskiej*, Lwów–Warszawa 1924.
- Małecki M., *Kara łączna: obligatoryjna czy fakultatywna? Wyrok łączny: z urzędu czy na wniosek? Szkic zagadnienia*, w: *Zagadnienia teorii i nauczania prawa karnego. Kara łączna. Księga jubileuszowa Profesor Marii Szewczyk*, red. W. Górowski, P. Kardas, T. Sroka, W. Wróbel, Warszawa 2013.
- Małecki M., *Glosa do wyroku Sądu Najwyższego z 15 listopada 2013 r.*, III KK 326/13, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2014, nr 12.
- Małecki M., *Usprawiedliwiony błąd co do okoliczności stanowiącej znamię czynu zabronionego w świetle nowelizacji art. 28 § 1 k.k.*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2015, nr 1.
- Małolepszy M., *Rewolucyjna reforma polskiego systemu sankcji i jej możliwy wpływ na wymiar kar za przestępstwa przeciwko mieniu*, referat podczas konferencji „Zorganizowana transgraniczna przestępczość”, 4–5 września 2014 r., Königs Wusterhausen, Niemcy.
- Mamak K., *Funkcjonowanie dozoru elektronicznego w świetle badań aktowych*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych” 2014, nr 2.

- Marek A., *Prawo karne*, Warszawa 2011.
- Marek A., *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2010.
- Marek A., *Kodeks karny. Komentarz*, Warszawa 2007.
- Marek A., Oczkowski T., w: *System Prawa Karnego. Tom 6. Kary i środki karne. Poddanie sprawcy próbie.*, red. M. Melezini, Warszawa 2010.
- Marek A., *Ujęcie winy w prawie karnym jako problem kodyfikacyjny*, w: *W kręgu teorii i praktyki prawa karnego. Księga poświęcona pamięci profesora Andrzeja Wąska*, Lublin 2005.
- Marszał K., *Przedawnienie w prawie karnym*, Warszawa 1972.
- Matys J., *Model zadośćuczynienia pieniężnego z tytułu szkody niemajątkowej w kodeksie cywilnym*, Warszawa 2010.
- Melezini M., w: *System Prawa Karnego. Tom 6. Kary i środki karne. Poddanie sprawcy próbie*, red. M. Melezini, Warszawa 2010.
- Melezini M., w: *System Prawa Karnego. Tom 5. Nauka o karze. Sądowy wymiar kary*, red. T. Kaczmarek, Warszawa 2015.
- Mitoraj K., *Podmioty uprawnione do złożenia wniosku o orzeczenie środka karnego naprawienia szkody*, „Nowa Kodyfikacja Prawa Karnego”, t. XXIV, AUW No 3119, Wrocław 2009.
- Moczulski W., Bizoń E., *Internowanie stosowane w toku postępowania przygotowawczego a problem gwarancji procesowych podejrzanego*, „Problemy Wymiaru Sprawiedliwości” 1981, nr 1 (20).
- Morawski L., *Zasady wykładni prawa*, Toruń 2010.
- Morawski J., *Podstawy antropologiczne i aksjologiczne. Prawo o leczeniu uzależnień*, „Problemy Alkoholizmu” 1992, nr 8–9.
- Mozgawa M., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. M. Mozgawa, Warszawa 2014.
- Muszyńska A., *Naprawienie szkody wyrządzonej przestępstwem*, Warszawa 2010.
- Mycka K., Kozłowski T., *Paradoksy polskiej polityki karnej, czyli jak zapelniamy więzienia nadużywając środków probacji*, „Probacja” 2013, nr 2.
- Niewiadomska M., *Wokół kary łącznej grzywny*, „Palestra” 2014, nr 11–12.
- Nowicki J., „Odpowiednie” stosowanie przepisów prawa, „Prokuratura i Prawo” 1964, nr 3.
- Olejniczak A., *Komentarz do artykułu 442(1) Kodeksu cywilnego*, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania – część ogólna*, red. A. Kidyba, Z. Gawlik, A. Janiak, G. Koziół, A. Olejniczak, A. Pyrzyńska, T. Sokołowski, Warszawa 2014.
- Opinia Biura Legislacyjnego z 28 I 2015 r. do ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw* (druk sejmowy nr 809), < <http://www.senat.gov.pl/gfx/senat/pl/senatekspertyzy/2846/plik/809.pdf> >.
- Opinia Komisji Kodyfikacyjnej Prawa Karnego z 26 III 2010 r.* < <http://bip.ms.gov.pl/pl/dzialalnosc/-komisje-kodyfikacyjne/komisja-kodyfikacyjna-prawa-karnego/komisja-kodyfikacyjna-prawa-karnego-2009-2013/opinie-komisji-kodyfikacyjnej-prawa-karnego> >.
- Ornowska A., *Kara ograniczenia wolności w świetle nowelizacji kodeksu karnego i kodeksu karnego wykonawczego*, Opole 2013.
- Paprzycki L.K., *Komentarz aktualizowany do Kodeksu postępowania karnego*, LEX 2015, red. L.K. Paprzycki.
- Peiper L., *Komentarz do kodeksu karnego, prawa o wykroczeniach i przepisów wprowadzających wraz z niektórymi ustawami dodatkowymi i wzorami orzeczeń do prawa o wykroczeniach*, Kraków 1933.
- Peiper L., *Komentarz do Kodeksu karnego, prawa o wykroczeniach, przepisów wprowadzających obie te ustawy oraz do Rozporządzenia Prezydenta R.P. o niektórych przestępstwach przeciw bezpieczeństwu państwa z 24.10.1934 r. (Dz.U. Nr 94, poz. 851), z uwzględnieniem ustawy karnej skarbowej, ordynacji podatkowej, Kodeksu Karnego Wojskowego, ustaw dodatkowych, orzecznictwa Sądu Najwyższego*, Kraków 1936.

- Piasecki K., *Komentarz do art. 123 Kodeksu cywilnego*, w: K. Piasecki, *Kodeks cywilny. Księga pierwsza. Część ogólna*, Kraków 2003.
- Pilch A., *Umorzenie postępowania w trybie projektowanego art. 59a k.k.*, „Państwo i Prawo” 2013, nr 4.
- Plebanek E., *Wybrane zagadnienia sporne dotyczące modelu wymiaru kary łącznej w trybie wyroku łącznego*, w: *Zagadnienia teorii i nauczania prawa karnego. Kara łączna. Księga Jubileuszowa Profesor Marii Szewczyk*, red. W. Górowski, P. Kardas, T. Sroka, W. Wróbel, Warszawa 2013.
- Plebanek E., *Kilka uwag o przedawnieniu przestępstw prywatnoskargowych na marginesie wyroku SN z 13 maja 2009 r., II KK 78/09*, „Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych 2010, nr 3.
- Pohl Ł., w: *System Prawa Karnego. Tom 4. Nauka o przestępstwie. Wyłączenie i ograniczenie odpowiedzialności karnej*, red. L.K. Paprzycki, Warszawa 2013.
- Pohl Ł., *Prawo karne. Wykład części ogólnej*, Warszawa 2013.
- Pohl Ł., *Zbieg przepisów ustawy i zbieg przestępstw – próba uporządkowania pojęć*, „Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Socjologiczny” 2005, nr 1.
- Postulski K., *Kodeks karny wykonawczy. Komentarz*, Warszawa 2014.
- Postulski K., *Wykonywanie środków zabezpieczających przewidzianych w ustawie o przeciwdziałaniu narkomanii*, „Prokuratura i Prawo” 2008, nr 1.
- Postulski K., w: *System Prawa Karnego. Tom 7. Środki zabezpieczające*, red. L. K. Paprzycki, Warszawa 2012.
- Raglewski J., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Komentarz do art. 1–116 k.k.*, red. A. Zoll, Warszawa 2012.
- Raglewski J., *Podstawy orzekania środków zabezpieczających o charakterze administracyjnym*, „Prokuratura i Prawo” 2002, nr 4.
- Raglewski J., w: *System Prawa Karnego. Tom 6. Kary i środki karne. Poddanie sprawcy próbie*, red. M. Melezini, Warszawa 2010.
- Rejman G., w: E. Bieńkowska, B. Kunicka-Michalska, G. Rejman, J. Wojciechowska, *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz*, Warszawa 1999.
- Rodzyńkiewicz M., *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, LexisNexis 2013.
- Rodzyńkiewicz M., *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Warszawa 2013.
- Rodzyńkiewicz M., *Modelowanie pojęć w prawie karnym*, Kraków 1998
- Rusinek M., *Krytycznie o przyjętym kształcie dozoru elektronicznego*, „Przegląd Więziennictwa Polskiego” 2008, nr 60.
- Rybak-Starczak A., *Pokrzywdzony w postępowaniu karnym*, „Palestra” 2004, nr 7–8.
- Rzetecka-Gil A., *Komentarz do artykułu 442(1) Kodeksu cywilnego*, w: *Kodeks cywilny. Komentarz. Zobowiązania – część ogólna*, A. Rzetecka-Gil, Warszawa 2011.
- Sadowski A., *Przestępstwo ciągle*, Lublin 1949.
- Sakowicz A., *Opinia prawna na temat projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 2393) z dnia 23 czerwca 2014 r.*
- Sakowicz A., *Opinia prawna na temat relacji między projektowanym art. 37a kodeksu karnego a obowiązującym przepisem art. 58 k.k. z dn. 17 VII 2014 r.*, < [http://orka.sejm.gov.pl/RexDomk7.nsf/0/DF2C216E1A2AD521C1257D120042AF8F/\\$file/i1669_14.rtf](http://orka.sejm.gov.pl/RexDomk7.nsf/0/DF2C216E1A2AD521C1257D120042AF8F/$file/i1669_14.rtf) >.
- Sakowicz A., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do artykułów 32–116. Tom II*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2011.
- Sakowicz A., *Opinia prawna na temat projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks karny oraz niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 2393) z dn. 23 VI 2014 r.*, < [http://orka.sejm.gov.pl/RexDomk7.nsf/0/C0B91D175B1C5083C1257CEE0048F8C5/\\$file/i1252-14.rtf](http://orka.sejm.gov.pl/RexDomk7.nsf/0/C0B91D175B1C5083C1257CEE0048F8C5/$file/i1252-14.rtf) >.
- Sarol-Kulka A., *Zaburzenia osobowości w świetle ICD-10*, „Postępy Psychiatrii i Neurologii” 1997, nr 6.

- Sienkiewicz Z., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. O. Górniok, Warszawa 2006.
- Sieradzki W., *Przyczynek do problematyki przestępstwa ciągłego*, „Wojskowy Przegląd Prawniczy” 1981, nr 2.
- Skupiński J., *Kolejny projekt nowelizacji Kodeksu karnego. Kilka uwag szczegółowych na tle ogólniejszych refleksji*, w: *Między nauką a praktyką prawa karnego. Księga jubileuszowa Profesora Lecha Gardockiego*, red. Z. Jędrzejewski, M. Królikowski, Z. Wiernikowski, S Żółtek, Warszawa 2014.
- Skupiński J., w: *System prawa karnego. Tom 6. Kary i środki karne. Poddanie sprawcy próbie*, red. M. Melezini, Warszawa 2010.
- Sławiński M., *Dyrektywa pierwszego wyroku z art. 85 k.k. i jej konstytucyjne uwarunkowania – rozważania z perspektywy zasady równości*, w: *Zagadnienia teorii i nauczania prawa karnego. Kara łączna. Księga Jubileuszowa Profesor Marii Szewczyk*, red. W. Górowski, P. Kardas, T. Sroka, W. Wróbel, Warszawa 2013.
- Spotowski A., *Pomijalny (pozorny) zbieg przepisów ustawy i przestępstw*, Warszawa 1977.
- Sroka T., *Konstytucyjne aspekty instytucji kary łącznej. Zagadnienia wybrane*, w: *Zagadnienia teorii i nauczania prawa karnego. Kara łączna. Księga jubileuszowa Profesor Marii Szewczyk*, red. W. Górowski, P. Kardas, T. Sroka, W. Wróbel, Warszawa 2013.
- Stefańska B.J., *Zatarcie warunkowego skazania*, „Prokuratura i Prawo” 2009, nr 7–8.
- Stefański R.A., w: *System Prawa Karnego, Tom 2. Źródła prawa karnego*, red. T. Bojarski, Warszawa 2011.
- Steinborn S., w: *Komentarz aktualizowany do Kodeksu postępowania karnego, LEX 2015*, red. L.K. Paprzycki.
- Steinborn S., *Prawomocność części orzeczenia w procesie karnym*, Warszawa 2011.
- Steinborn S., *Porozumienia w polskim procesie karnym (skazanie bez rozprawy i dobrowolne poddanie się odpowiedzialności karnej)*, Zakamycze 2005.
- Steinborn S., w: *Komentarz aktualizowany art. 100 Kodeksu postępowania karnego (Dz.U.97.89.555)*, red. L.K. Paprzycki, LEX/el. 2015, t. 7.
- Steinborn S., *Ekspertryza prawna do projektu ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania karnego, ustawy – Kodeks karny i niektórych innych ustaw (druk sejmowy nr 870)*, VII kadencja Sejmu.
- Strużyna E., w: *Wielka Encyklopedia Prawa*, red. E. Smoktunowicz, C. Kosikowski, Białystok–Kraków 2000.
- Szeleszczuk D., w: *Kodeks karny. Komentarz*, red. A. Grześkowiak, K. Wiak, Warszawa 2015.
- Szewczyk M., w: *Kodeks karny. Część szczególna. Tom II. Komentarz do art. 117–277 k.k.*, red. A. Zoll., Warszawa 2013.
- Szewczyk M., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Komentarz do art. 1–116 k.k.*, red. A. Zoll., Warszawa 2012.
- Szewczyk M., *Komentarz do kodeksu karnego. Część ogólna*, red. K. Buchała, Warszawa 1994.
- Szewczyk M., *Kara łączna w polskim prawie karnym. Rozważania na tle doktryny i orzecznictwa*, Kraków 1981.
- Szewczyk M., *Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z 20 stycznia 2005 r., I KZP 30/04*, „Orzecznictwo Sądów Polskich” 2005, nr 9.
- Szewczyk M., w: *System prawa karnego. Tom 6. Kary i środki karne. Poddanie sprawcy próbie*, red. M. Melezini, Warszawa 2010.
- Szewczyk M., *O nowy kształt kary ograniczenia wolności*, w: *Węzłowe problemy prawa karnego, kryminologii i polityki kryminalnej. Księga ofiarowana Profesorowi Andrzejowi Markowi*, red. V. Konarska-Wrzošek, J. Lachowski, J. Wójcikiewicz, Warszawa 2010.
- Szewczyk M., *Kara pracy na cele społeczne na tle rozważań o przestępstwie i karze*, Kraków 1996.
- Szumski J., w: *Kodeks karny. Komentarz. Tom I. Art. 1–116*, red. A. Wąsek, Gdańsk 2005.

- Słowiński S., *Polskie prawo karne materialne. Część ogólna*, Warszawa 1946.
- Świecki D., *Wina w prawie karnym materialnym i procesowym*, „Prokuratura i Prawo” 2009, nr 11–12.
- Tarapata S., *Dobro prawne w strukturze przestępstwa. Analiza teoretyczno-dogmatyczna*, Kraków 2014 (niepublikowana rozprawa doktorska).
- Tarapata S., Zakrzewski P., *Rozważania o możliwości stosowania konstrukcji opisanej w art. 59a k.k. (tzw. umorzenia konsensualnego) w przypadku poszczególnych form przestępnego współdziałania i wybranych kwestiach problemowych z tym związanych*, w: *Konsensualizm i kompensacja a podstawy odpowiedzialności karnej*, red. I. Sepiolo-Jankowska (złożony do publikacji).
- Tarnawski M., *Zagadnienie jedności i wielości przestępstw w prawie karnym*, Poznań 1976.
- Tyszkiewicz L., w: *Kodeks karny. Komentarz*, Gdańsk 2004.
- Tyszkiewicz L., *Glosa do postanowienia Sądu Najwyższego z 4 listopada 2003 r., V KK 233/03*, „Prokuratura i Prawo” 2005, nr 7–8.
- Warylewski J., *Prawo karne. Część ogólna*, Warszawa 2009.
- Ważny A., w: K. T. Boratyńska, A. Górski, A. Sakowicz, A. Ważny, *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2012.
- Wąsek A., *Kodeks karny. Komentarz. Tom I (art. 1–31)*, Gdańsk 1999.
- Wąsek A., w: *Kodeks karny. Komentarz. Tom II*, Gdańsk 2000.
- Wieczorek M., w: *Wielka Encyklopedia Prawa*, red. E. Smoktunowicz, C. Kosikowski, Białystok–Kraków 2000.
- Witkowska K., *Postępowanie w sprawie wydania wyroku łącznego*, w: *Zagadnienia teorii i nauczania prawa karnego. Kara łączna. Księga jubileuszowa Profesor Marii Szweczyk*, red. W. Górowski, P. Kardas, T. Sroka, W. Wróbel, Warszawa 2013.
- Wojtaszczyk A., *Mechanizmy racjonalizacji odpowiedzialności karnej polegającej na sumowaniu działalności sprawcy o instytucja kary łącznej*, w: *Zagadnienia teorii i nauczania prawa karnego. Kara łączna. Księga jubileuszowa Profesor Marii Szweczyk*, red. W. Górowski, P. Kardas, T. Sroka, W. Wróbel, Warszawa 2013.
- Wolter W., *Problem struktury tzw. przestępstwa ciągłego*, „Prokuratura i Prawo” 1982, nr 1–2.
- Wolter W., w: *Kodeks karny z komentarzem*, Warszawa 1973.
- Wolter W., *Kumulatywny zbieg przepisów*, Warszawa 1960.
- Wolter W., *Zarys systemu prawa karnego. Część ogólna*, t. I, Kraków 1933.
- Wolter W., *Prawo karne. Zarys wykładu systematycznego*, Warszawa 1947.
- Wróbel W., *Grzywna w nowym kodeksie karnym*, w: *Nowa kodyfikacja karna. Kodeks karny. Krótkie komentarze*, zeszyt 15, Warszawa 1998.
- Wróbel W., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Komentarz do art. 1–116 k.k.*, red. A. Zoll, Warszawa 2012.
- Wróbel W., *Nowy model orzekania kary łącznej w: Zagadnienia teorii i nauczania prawa karnego. Kara łączna. Księga Jubileuszowa Profesor Marii Szweczyk*, red. W. Górowski, P. Kardas, T. Sroka, W. Wróbel, Warszawa 2013.
- Wróbel W., A. Zoll, *Polskie prawo karne. Część ogólna*, Kraków 2012.
- Wróbel W., *O domniemaniach w zakresie przesłanek odpowiedzialności karnej*, „Prace Instytutu Prawa Własności Intelektualnej UJ”, Kraków 2006, nr 96.
- Wróbel W., *Zmiana normatywna i zasady intertemporalne w prawie karnym*, Kraków 2003.
- Zabłocki S., *Głos w dyskusji*, w: *Środki związane z poddaniem sprawcy próbie*, red. J. Majewski, Toruń 2013.
- Zabłocki S., Wypych P., *Orzecznictwo sądów apelacyjnych w sprawach karnych*, Warszawa 2002.
- Zachuta A., *Nawiązka i świadczenie pieniężne w prawie karnym – cz. I*, „Monitor Prawniczy” 2005, nr 8.

- Zając B., *Przyznanie się oskarżonego do winy w procesie karnym*, Kraków 1995.
- Zalas G., w: *Ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Komentarz, doktryna, orzecznictwo*, Kraków 2002.
- Zawłocki R., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do artykułów 32–116. Tom II*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2011.
- Zawłocki R., *Nieumyślność jako podstawa odpowiedzialności karnej – w poszukiwaniu kompromisu*, „Monitor Prawniczy” 2008, nr 11.
- Zbrojewska M., w: *Wielka Encyklopedia Prawa*, red. E. Smoktunowicz, C. Kosikowski, Białystok–Kraków 2000.
- Zduński I., *Środki zabezpieczające w projekcie nowelizacji kodeksu karnego*, „Prokuratura i Prawo” 2015, nr 3.
- Zoll A., *Charakter prawny kary łącznej*, w: *Zagadnienia teorii i nauczania prawa karnego. Kara łączna. Księga Jubileuszowa Profesor Marii Szewczyk*, red. W. Górowski, P. Kardas, T. Sroka, W. Wróbel, Warszawa 2013.
- Zoll A., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do art. 1–116 k.k.*, Zakamycze 1998.
- Zoll A., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Tom I. Komentarz do art. 1–116 k.k.*, red. A. Zoll, Warszawa 2012.
- Zoll A., *Kwalifikacja prawna czynu i wina niepoczytalnego sprawcy*, w: *Okoliczności wyłączające winę. Materiały V Bielańskiego Kolokwium Karnistycznego*, red. J. Majewski, Toruń 2010.
- Zoll A., *Ogólne zasady odpowiedzialności karnej w projekcie kodeksu karnego*, „Państwo i Prawo” 1990, z. 10.
- Zoll A., *Prace nad nowelizacją przepisów części ogólnej Kodeksu karnego*, „Państwo i Prawo” 2012, nr 11.
- Zoll A., *Strona podmiotowa i wina w kodeksie karnym z 1997 r. i w projektach jego nowelizacji*, w: *Prawo. Społeczeństwo. Jednostka. Księga jubileuszowa dedykowana Profesorowi Leszkowi Kubickiemu*, Warszawa 2003.
- Zoll A., *Typ czynu zabronionego charakteryzujący się nieumyślnością*, w: *Nieumyślność. Pokłosie VIII Bielańskiego Kolokwium Karnistycznego*, red. J. Majewski, Toruń 2012.
- Zoll A., *Wstęp (Nowelizacja kodeksu karnego z 1997 r.)*, „Kwartalnik Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury”, Zeszyt Specjalny 2014(13).
- Zontek W., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do artykułów 1–31. Tom I*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2014.
- Zwolak P., *Glosa do uchwały Sądu Najwyższego z 25 października 2000 r.*, I KZP 28/00, „Przełąd Sądowy” 2002, nr 4.
- Żółtek S., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do artykułów 1–31. Tom I*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2011.
- Żółtek S., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do art. 1–31, Tom 1*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2014.
- Żółtek S., w: *Kodeks karny. Część ogólna. Komentarz do artykułów 32–116. Tom 2*, red. M. Królikowski, R. Zawłocki, Warszawa 2011.